

امارت اسلامی افغانستان
وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد
آمریت ارشاد و دعوت
مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنمای خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۴۴۳/۸/۲۱ هجری قمری مطابق ۱۴۰۱/۱/۵ هجری شمسی

فرضیت زکات، فوائد و مستحقین آن

الحمد لله الذي جعل الزكاة أحد أركان الإسلام. وواجبها في مال الأغنياء طهرة لهم من البخل والشح والآثام. و مواساة لذوي الحاجة من الفقراء والأرامل والأيتام. احمده علي النعمة الإسلام. واشكره علي مزيد فضله واحسانه علي الدوام وأشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمداً عبده ورسوله حث علي اداء الزكاة وحذر من منعها والتساهل في اداها وصلي الله عليه وعلي آله واصحابه وسلم تسليماً كثيراً، أما بعد :

قال الله سبحانه وتعالى في محكم كتابه: {وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاِكِعِينَ} البقرة: (۴۳)
وعن ابن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (بني الإسلام على خمسٍ : شهادَةِ أن لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أنَّ مُحَمَّدًا رَسولُ اللهِ ، وَ إِقامِ الصَّلَاةِ ، وَ إيتاءِ الزَّكَاةِ ، وَ الْحَجِّ ، وَ صومِ رَمَضانَ) . متفق عليه

تعريف زکات:

زکات کلمه عربی می باشد در لغت به معنی نمو و زیاد شدن و همچنان پاکیزگی و برکت آمده است.

چنانچه هنگام رشد کشت و زراعت و افزایش محصولات زمین می گویند: (زکا الزرع و زکا المال) یعنی کشت و زراعت ، مال و ثروت رشد و نمو کرد و افزایش یافت .

و این یک امر ثابت و مسلم است که کشت و زراعت زمانی نمو می کند که از علف و گیاهان هرزه پاک گردد ، به عین شکل مال و نفس انسان و سایر اعمالش ، زمانی پاک و پاکیزه میگردند که از آلودگیها و حقوقی که افراد فقیر در آن دارند پاک گردند ، طوریکه الله متعال از حقوق حقه آنها در مال و ثروت ثروتمندان یاد آور شده فرموده است: {وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ • لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ} المعارج: (۲۵)

ترجمه: آنها که در اموالشان حق معلوم و سهم مشخصی است برای تقاضا کنندگان و محرومان.

و در آیه دیگری از پاداش مضاعف آن خبر داده فرموده است: { وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رَبِّا لَّيْرُبُو فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ} الروم: (۳۹)

ترجمه : آنچه را به عنوان زکات می پردازید و تنها رضای خداوند جل جلاله را می طلبید کسانی که چنین می کنند دارای پاداش مضاعف اند.

با توجه به نصوص فوق و نیز مفهوم لغوی زکات که پرداخت آن سبب نمو و افزایش در مال و ثروت زکات دهنده می گردد، در این مورد امام راغب اصفهانی چنین می گوید: (هو النمو الحاصل عن برکة الله تعالی)

ترجمه: زکات عبارت از همان نمو و افزایشی است که در اثر برکت الهی در مال پیدا میشود.

مفهوم اصطلاحی زکات:

زکات در اصطلاح شریعت عبارت از آن مالی است که به اساس شرائط خاص از صاحب نصاب به افراد مشخص مستحقین ، داده میشود.

ملاعلی القاری در تعریف اصطلاحی زکات نوشته اند: (اسم لما یخرجه الانسان من حق مالی لله تعالی فی زمن مخصوص لطائفه علی وجه مخصوص) صحیح البخاری

ترجمه: یعنی زکات نام همان حق مالی مربوط به خداوند است که انسان آن را در زمان مخصوص برای افراد مخصوص و به شیوه مخصوص می پردازد.

توضیحات:

زکات را بخاطری زکات می گویند، که زکات دهنده با پرداختن آن توقع پاک شدن نفسش را از حرص و بخل، و مال را از حقوق دیگران نموده ، و در عین حال امید افزایش خیر و برکت را در مالش می نماید.

زکات رکنی از ارکان دین و فریضه ای از فرایض اسلام است ، خدای متعال در هشتاد و دوم موضع قرآن کریم زکات را پیوست بانماز ذکر نموده است و آن را سبب طهارت و پاکی مال و نموی آن خوانده است .

کسی که زکات مال خود را اداء کند ، در حقیقت خدای متعال شرمالش را از او دور ساخته و کسی که زکات مال خود را با رضایت نفس اداء کند، حلاوت ایمان را چشیده است ، ادای زکات روابط اجتماعی انسان را محکم می سازد ، عطوفت و مهربانی و همنوایی را در میان افراد جامعه به بار می آورد، همانگونه که ادای زکات اجر و پاداش عظیمی دارد ، ترک آن نیز گناه عظیمی به همراه دارد ، بنابراین برای مسلمان لازم است که حدود ما أنزل الله را بشناسد ، حق خدا را اداء کند ، بعد از آن به دریافت اجر و ثواب بزرگ خداوند نائل میگردد .

اهمیت زکات:

۱- اهمیت زکات در نصوص قرآنی:

خداوند متعال فرموده است: {وَأَقِمْوُ الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ} البقرة: (۴۳)

ترجمه : و نماز را بر پا دارید و زکات را بپردازید و با رکوع کنندگان رکوع کنید (با نمازگزاران نماز گزارید) .

و فرموده است: {خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} التوبة: (۱۰۳)

ترجمه : از مالهای آنان صدقه ای (زکات) بگیر که بدان وسیله پاک و پاکیزه شان سازی و برای آنان دعای خیر کن ، به راستی دعای تو (مایهء) آرامشی است برای شان و خداوند شنوای داناست .

و فرموده است : {وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ} آل عمران : (۱۸۰)

ترجمه : و کسانی که به آنچه خداوند از فضل خویش به آنان داده است ، بخل می ورزند هرگز چنین تصور نکنند که آن (بخل) برایشان بهتر است ، بلکه برای آنها بدتر است ، به زودی آنچه به آن بخل ورزیده اند ، روز قیامت طوق گردنشان می شود و میراث آسمانها و زمین خدای راست و خداوند بدانچه می کنید آگاه است .

و خداوند جل جلاله فرموده است : {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ} (۳۴) يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ} التوبة: (۳۴) - (۳۵)

ترجمه : اي كساني كه ايمان آورده ايد ، همانا بسياري از علماي يهود و راهبان ، مالهاي مردم را به ناروا مي خورند ، و (آنان را) از راه خدا باز مي دارند و كساني كه طلا و نقره مي اندوزند و آنرا در راه خدا انفاق نمي كنند پس آنان را به عذابي دردناك مژده ده .

روزي كه آن (طلا و نقره) را در آتش دوزخ گرم بتابند و با آن پيشانيها و پهلوها و پشتهاي آنان را داغ نهند (وگويند): اين است آنچه براي خويشتن اندوختيد پس (سزاي) آنچه را كه مي اندوختيد، بچشيد .

۲- زكات در آحاديث پيامبر صلی الله عليه وسلم:

عن عبدالله بن عمر رضي الله عنه: (أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: (بُني الإسلامُ عليَّ خمسٍ : شهادةُ أن لا إلهَ إلاَّ اللهُ و أنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ ، و إقامُ الصَّلَاةِ ، و إيتاءُ الزَّكَاةِ ، و الْحَجَّ ، و صَوْمَ رَمَضَانَ) متفق عليه

ترجمه : عبدالله بن عمر رضي الله عنه گفت : رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود : اسلام بر اساس پنج چيز بنا شده است : گواهي دادن بر اينكه بگوئيد نيست هيچ معبود برحق جز الله و محمد رسول و فرستاده اوست و برپا نمودن نماز و دادن زكات و حج بيت الله و روزه گرفتن ماه رمضان .

و عن جابر رضي الله عنه قال : (قَالَ رَجُلٌ مِّنَ الْقَوْمِ : يَا رَسُولَ اللهِ! أَرَأَيْتَ إِنْ أَدَّى رَجُلٌ زَكَاةَ مَالِهِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ فَقَدْ ذَهَبَ عَنْهُ شَرُّهُ) رواه طبرانی

ترجمه : جابر رضي الله عنه گفت : شخصي از ميان مردم گفت : يا رسول الله ! به من بگو اگر مردي زكات مال خود را بدهد (برايش چه خواهد بود؟) رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود: كسي كه زكات مالش را بدهد ضررش از او دور شده است.

و عن أبي كبشة الأنماري رضي الله عنه : أنه سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : (ثَلَاثَةٌ أَقْسِمُ عَلَيْهِنَّ وَأُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ – قَالَ – مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ) رواه ترمذی

ترجمه : ابی كبشة الأنماري رضي الله عنه گفت: شنيدم رسول الله صلي الله عليه وسلم مي گفت : من به سه چيز قسم مي خورم و حديثي را براي شما خواهم گفت ، بايد آن را بخاطر داشته باشيد – گفت – با صدقه دادن مال هيچ بنده اي كاسته نشده است .

و عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (مَنْ آتَاهُ اللهُ مَالاً فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ مُثِّلَ لَهُ مَالُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سُجَاعاً أَفْرَع ، لَهُ زَبِيبَاتٌ ، يَطُوفُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِلِهْزَمَتَيْهِ – يَعْنِي بِشَدَقِيهِ – ثُمَّ يَقُولُ : أَنَا مَالِكٌ ، أَنَا كَنْزُكَ ، ثُمَّ تَلَا : (وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ...)) صحيح البخارى

ترجمه : ابوهريره رضي الله عنه گفت : رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود : كسي كه خداوند جل جلاله براي شما مال زيادي داده باشد و (او) زكات مالش را ندهد ، اين مالش در روز قيامت به صورت مار سركل (ماري كه موي برس ندارد و اين نشانه زهر داري و كهن سالي آن است) درآيد ، اين مار را دو دندان باشد ، او در روز قيامت صاحب خود را حلقه گردد ، و بعد او را با هر دو الاشه خود بگيرد و بعد براي شما گويد : منم مال تو و منم كنز تو .

و اين آيه مبارك را تلاوت نمود : {وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ} و گمان نکنند كساني كه بخل مي ورزند به آنچه كه خداي متعال از فضل خويش به ايشان داده است.

و عن أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : (مَنْ صَاحِبَ ذَهَبٍ وَلَا فِضَّةً لَا يُؤَدِّي مِنْهَا حَقَّهَا ؛ إِلَّا إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صُفِّحَتْ لَهُ صَفَائِحُ مِنْ نَارٍ ، فَأَحْمِي عَلَيْهَا فِي نَارٍ جَهَنَّمَ فَيَكْوِي بِهَا جَنْبَهُ وَجَبِينَهُ وَظَهْرَهُ ؛ كُلَّمَا بَرَدَتْ أُعِيدَتْ لَهُ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّى يَقْضِيَ بَيْنَ الْعِبَادِ ؛ فَيُرِي سَبِيلَهُ : إِمَّا إِلَى الْجَنَّةِ وَإِمَّا إِلَى النَّارِ) رواه مسلم

ترجمه : ابوهريره رضي الله عنه گفت : رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمود : هر صاحب طلا و نقره اي كه حق (زكاتش) را تأديه نمي كند ، در روز قيامت براي شما تخته هايي از آتش ساخته شده و در آتش جهنم داغ گرديده پهلو و پيشاني و پشتش بدان داغ كرده مي شود و چون سرد شود دوباره داغ كرده مي شود در روزي كه مقدار آن پنجاه هزار سال است تا در ميان بندگان فيصله صورت گيرد و او راهش را به سوي بهشت يا دوزخ ببيند .

۳- اجماع:

امت اسلامی به این اتفاق دارند که فرضیت زکات و اهمیت آن بعد از کلمه و نماز درجه سوم، یعنی رکن سوم قرار دارد. امام ابن هبیره در کتاب اختلاف العلماء تذکر داده: (وَأَجْمَعُوا عَلَى أَنْ الزَّكَاةَ أَحَدُ أَرْكَانِ الْإِسْلَامِ، وَفَرْضٌ مِنْ فَرُوضِهِ) بر اینکه زکات یکی از ارکان اسلام و یک فرضی از فرائض است.

حکمت مشروعیت زکات:

با توجه به اینکه خداوند متعال ذات حکیم بوده و دین برگزیده اش که اسلام است برحکمت استوار می میباید؛ لذا تمام طاعات و عبادات الهی از جمله زکات و صدقات نیز بر حکمت‌های متعددی استوار بوده است که پاره ای از حکمت‌های مشروعیت زکات و صدقات طی یک درس مستقل به توضیح و بررسی گرفته می شود.

حکمت مشروعیت زکات امور ذیل اند:

۱- کسب طهارت و پاکی:

حکمت دیگر مشروعیت زکات و صدقات همانا کسب طهارت و پاکی نفس و مال است زیرا یکی از شرط‌های عمده و اساسی فلاح و رستگاری همانا طهارت درونی فرد ثروتمند از پلیدیهای بخل، و آزاد شدن نفس انسانی از اسارت حرص و آز است، و بدون شک پدیده شوم حرص و بخل چنان آفت بزرگی است که هر فرد یا جامعه ای که گرفتار آن باشد رستگار نمی شود، طوریکه خداوند متعال جل جلاله پرهیز از بخل و حرص را یکی از شروط فلاح و رستگاری معرفی نموده فرموده است: {وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُجْزَوْنَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} {الحشر: (۹)}

ترجمه: و نیز کسانی که قبل از مهاجران در مدینه جای گرفته و ایمان آورده اند هر کس را که بسوی آنان کوچ کرده دوست دارند و نسبت به آنچه به ایشان داده شده است در دل‌هایشان حسدی نمی یابند و هرچند در خودشان احتیاجی مبرم باشد آنهارا بر خودشان مقدم میدارند و هرکس از خست نفس خود مصئون می ماند.

خداوند جل جلاله حفاظت از بخل و حرص را نشانه کامیابی و رستگاری قرار داده است طوریکه میفرماید: {وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ} {الحشر: (۹)}

ترجمه: کسانی که از بخل نفس خود محفوظ شوند آنان رستگاران اند.

دلیل اینکه زکات سبب طهارت و پاکی نفس افراد مال دار از حرص و بخل و پاک شدن افراد فقیر از مرض حسد و کینه می گردد این آیه مبارکه است که خداوند متعال جل جلاله فرموده است: {خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} {التوبه: (۱۰۳)}

ترجمه: از اموال آنان صدقه ای بگیر تا به وسیله آن پاک و پاکیزه شان سازی و برایشان دعا کن، زیرا دعای تو برای آنان آرامشی است و خداوند شنوای داناست.

۲- تسلط نفس بر غریزه حب مال ، حرص و بخل:

حکمت دیگر مشروعیت زکات و صدقات همانا تسلط و چیره شدن نفس انسانی بر غریزه حب مال ، حرص بخل است که در سرشت تمام افراد بطور یکسان موجود می باشد و بخاطر صدقه ای اهمیت تسلط نفس بر غریزه حب مال ، حرص و بخل ، پیامبر صلی الله علیه وسلم همانا صدقه را بهتر خواندند که انسان در زمان صحت و سلامتی اش که این غریزه در بالاترین سطح و اوج سلطنتش می باشد، صدقه دهد .

چنانچه از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیده شد (ای الصدقه اعظم اجراً) یعنی اجر و ثواب کدام صدقه بهتر و بزرگتر است؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم در جواب فرمودند: (ان تصدق وانت صحیح شحیح ، تخشی الفقر وتامل الغنی ، ولا تمهل حتی اذ بلغت الحلقوم ، قلت لفلان کذا ، و لفلان کذا ، وقد کان لفلان) صحیح البخاری

ترجمه: بهترین صدقه صدقه ای است که آنرا در زمان تندرستی و هنگامی که حرص جمع آوری مال را داری و از فقر می ترسی و امید به ثروتمند شدن داری ؛ بدهی ، نه اینکه منتظر بمانی تا لحظاتی که مرگت فرا رسد ، آنگاه صدقه دهی و بگویی: به فلانی اینقدر بدهید و به فلانی اینقدر بدهید، درحالیکه در آن لحظه خود بخود مال ، تعلق به دیگران دارد ، و از آن تونیست.

پس بهترین صدقه همان صدقه ای است که انسان به وسیله آن با غریزه ، بخل و محبت مال مبارزه کند.

۳- تکافل و همبستگی اجتماعی :

حکمت دیگر مشروعیت وجبیه زکات و سایر صدقات این است که زکات بزرگترین شیوه تحقق تکافل اجتماعی به شمار میرود؛ زیرا هر جامعه ای که در آن زکات اموال به صورت صحیح و درست اداء گردد، پیوند دوستی و محبت در مابین افراد آن قوی تر و بیشتر می گردد که در نتیجه افراد آن جامعه از هر جوامع دیگر بیشتر مستحق رحمت الهی می گردند.

و به همین علت خداوند متعال پرداختن زکات را یکی از اسباب نیل به رحمت خود قرار داده فرموده است: {وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} {التوبه: (۷۱)}

ترجمه: مردان مومن و زنان مومن دوستان و یاور یکدیگرند ، امر به معروف و نهی از منکر می کنند ، و نماز را بر پا می دارند ، و زکات را می پردازند ، و خداوند پیامبرش را اطاعت می کنند ، اینها اند که خداوند به زودی آنها را مورد رحمت قرار میدهد .

دین اسلام نمی پذیرد که میان جامعه و امت کسانی زیست نمایند که امکان تأمین معیشت مناسب، لباس و مسکن کافی را برای خود نداشته باشند، اینها ضروریاتی می باشند که فرد مسلمان می باید این ضروریات و سایر نیازمندیها را از طریق سعی و تلاش خود بدست آورد.

اما اگر فردی در جامعه اسلامی قادر به این کار نباشد پس باید این نیازمندی ها به وسیله افراد جامعه تأمین و تضمین گردد، پس وجبیه زکات و سایر صدقات یگانه برنامه اساسی این کفالت اجتماعی است که از طرف اسلام مشروع و مقرر گردیده است.

۴- مواسات و همدردی با فقراء و مساکین:

حکمت دیگر مشروعیت وجیبه زکات و سایر صدقات این است که پرداختن زکات یکی از زمینه های مواسات و همدردی با فقراء به شمار رفته و سبب کسب مودت ، دوستی و نابود شدن هر نوع کینه و بدبینی از جامعه میگردد.

۵- مبارزه برای کاهش فقر و ناداری:

حکمت دیگر مشروع شدن وجیبه زکات و سایر صدقات این است که زکات و صدقات در مبارزه علیه فقر و فقرزدائی نقش به سزایی دارد.

فوائد زکات:

۱. زکات یک رکن از ارکان اسلام و یک ستونی از ستون های اسلام است.
۲. در دادن زکات مسلمانان نیک بختی دنیوی و اخروی را حاصل میکنند.
۳. الله جل جلاله به دادن زکات برای انسان اجر میدهد.
۴. در دادن زکات عبادت مالی اداء میشود زیرا زکات از جمله عبادات مالی است.
۵. دادن زکات برای مسلمان اطمینان قلبی را به بار می آورد .
۶. به واسطه زکات زکات دهنده نفس خود را از بخل نگاه میکند.
۷. به دادن زکات از جامعه فقر و بیچارگی برچیده میشود .
۸. به واسطه دادن زکات قلب فقراء و مساکین از کینه و حسد پاک میشود.
۹. بواسطه دادن زکات بیچارگان از ناامیدی و مرض نجات پیدا میکنند.
۱۰. در دادن زکات زیادت در مال انسان ، خیر و برکت آمده و از بلاها نجات پیدا میکند.
۱۱. بواسطه دادن زکات دوستی ، سخاوت و همکاری همراهی دیگران در قلب ها غرس میشود .
۱۲. زکات سبب تکافل اجتماعی و تحقق وحدت به میان می آید .
۱۳. بواسطه دادن زکات پیشرفت اقتصادی آمده و وضعیت اقتصادی مردم خوب خواهد شد.
۱۴. زکات وسیله پاکی نفس و علاج بخل ، برکت مال و نگهداری از شرور است.
۱۵. کسیکه نفس خود را به واسطه ای دادن زکات پاک نماید حلاوت ایمان را پیدا میکند
۱۶. هر مالی که زکات آن اداء شود آن را خزانه گویند .
۱۷. زکات فریضه ای که پاک کننده ای فرد و اجتماع است ، نمو دهنده بذرها ی فضیلت در افراد و هم پیشرفت جامعه، و این رساترین تعبیری است که در باره ای زکات می توان گفت : از یک سو آلودگی ها را از بین برده و از سوی دیگر تکامل آفرین است

مستحقین زکات:

در دین مبین اسلام زکات برای اشخاص و افراد مشخص و معین داده می شود، که جمله (۸) گروه هستند و صرف زکات بغیر از این افراد جواز ندارد.

خدای متعال فرموده است: (إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) التوبة: (۶۰)

ترجمه : همانا صدقه ها (زکات) برای نیازمندان و در ماندگان و کارکنان بران (گرد آوری) و کسانی که دل شان به

دست آورده می شود و در راه آزادی بردگان و قرضداران و در راه خدا (جهاد) و مسافر است، فریضه ای است از خدا و خداوند دانای فرزانه است.

و عن عبدالله بن عمرو رضی الله عنه، عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: (لَاتَجِلُّ الصَّدَقَةُ لِعَنِي، وَلَا لِذِي مِرَّةٍ سَوِي) (رواه ابو داود والترمذی)

ترجمه: عبدالله بن عمرو رضی الله عنه گفت: پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: دادن زکات برای غنی و برای شخص تندرست و سالم حلال نیست.

و عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: (لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي تَرُدُّهُ الْأَكْلَةُ وَالْأَكْلَتَانِ، وَلَكِنَّ الْمِسْكِينُ الَّذِي لَيْسَ لَهُ غِنَى، وَيَسْتَحْيِي أَوْ لَا يَسْأَلُ النَّاسَ إِخْفَاءً) (رواه بخاری)

ترجمه: ابوهریره رضی الله عنه گفت: پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: مسکین کسی نیست که بخاطر یک لقمه و دولقمه در پی دروازه های مردم میگردد، بلکه مسکین کسی است که نیازمند است و حیاء می نماید و یا از مردم به الحاح سوال نمی کند.

و عن عبدالمطلب بن ربيعة بن الحارث رضي الله عنه، قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (إِنَّ هَذِهِ الصَّدَقَاتُ إِنَّمَا هِيَ أَوْسَاخُ النَّاسِ، وَإِنَّهَا لِاتَّجِلُّ لِمُحَمَّدٍ وَلَا لِأَلِ مُحَمَّدٍ) (رواه مسلم)

ترجمه: عبدالمطلب بن ربیعه بن حارث رضی الله عنه گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: این صدقه ها یقیناً از ناپاکی های مردم است و این ها برای محمد و آل محمد حلال نیست.

آیات و احادیث بیانگر آن است که: مصارف زکات در اصناف ذیل منحصر است و پرداخت زکات به وجوهات دیگر درست نیست، و آن عبارت است از:

- ۱- **فقراء:** جمع فقیر، کسی که ثروت و کسب و کاری نداشته باشد.
- ۲- **مساکین:** جمع مسکین، کسی است که مال و کار دارد و تا اندازه ای کفایتش را می کند ولی به صورت کل جوابگویی نیازهای اولیه او نیست، مثل کسی که هفت یا هشت درهم پول داشته باشد ولی ده درهم برایش کفایت می کند.
- ۳- **العاملون علیها:** یعنی کسانی که مؤظف جمع آوری زکات و حساب و کتاب آن و رساندن آن به مستحق زکات است، ایشان در برابر کاری که انجام میدهد از پول زکات برایش مزد پرداخته می شود، هر چند که پولدار هم باشد.
- ۴- **المؤلفة قلوبهم:** کسانی هستند که تازه به اسلام روی آورده اند ولی هنوز ایمان در زوایای قلب شان جایگزین نشده است. برای این گروه از مال زکات پرداخته می شود تا دلهای شان به قبول اسلام و تقویه ایمان شان مفید واقع شود و برای امثال شان ترغیب و تشویق باشد.
- ۵- **فی الرقاب:** عبارت از بردگان اند، برای برده مکاتب به اندازه حاجت شان پرداخته می شود.
- ۶- **الغارمون:** جمع غارم یعنی قرض دار است که پول و دارایی اش برای پرداخت قرضش کفایت نکند.
- ۷- **وفي سبيل الله:** در راه خدا (یعنی مصارف جهاد)
- ۸- **ابن السبيل:** عبارت از مسافری است که اندوخته های سفرش در اثنای سفر تمام شده است، برای این گونه مردم همان مقدار زکات داده می شود که او را به خانه اش برساند هر چند که غنی و ثروتمند هم باشد.

اقول قولى هذا استغفرو الله لى ولكم ولسائر المسلمين ...